

Štampa vsak četrtek in
velja s poštno vredn
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 12 din.,
pol leta 7 din., četrt leta
4 din. Izven Jugoslavije
25 din. Naročnina se pošlje
na upravištvu „Slovenskega
Gospodarja“ v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5.
List se dopušča do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Pečatna v državi SHS pavžalirana.

Uredništvo: Koroška cesta
št. 5, Rokopisi se ne vra-
čajo. Upravištvu spreje-
ma naročnino, inserate in
reklamacije. Cene insera-
tov po dogovoru. Za več-
kratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklama-
cije so pošljalne prosta.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.603.
Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

3. številka

Maribor, dne 19. januarja 1922.

56. letnik.

Pritisk davčnega vijaka.

V zadnji številki Slovenskega Gospodarja smo poročali, kako davčni uradi samovoljno, na podlagi plačilnih nalogov l. 1921 brez vednosti cenilnih komisij pošiljajo urjate za plačilo dohodninskega davka že za leto 1922. O tej zadevi smo te dni prejeli veliko pritožb davkoplačevalcev, od katerih zahtevajo davkarje ogromne svote. Tako n. pr. firja davčni urad v Mariboru od srednjega posestnika Dr., da bi moral plačati za leto 1922 48.000 K davka na račun l. 1922. — Mož ima 30 oralov hribovitega posestva. Če je svota 48.000 K predpisana za prvo četrtletje 1922, potem bo Dr. moral letošnje leto zanesti na davkarje nič manj nego približno 48.000 K. Kje jih bo pa neki vzel? — Drugi slučaj: Uboga vdova, ki ima samo 4% orala posestva, bi po listeku, ki ga je dobila od davkarje, morala plačati od meseca januarja za leto 1922 2340 K davka. Dosedaj je vsako leto plačevala samo po 150—160 kron. Od kod naenkrat tako visoki predpis? Stvar je ta-le: Davčni uradi imajo premalo denarja, državne kase so vsled slabega gospodarstva demokratsko-samosvojne državne vlade in uprave prazne. In davčni uradi so mnenja: kmet in obrtnik kar plavata v ti. sočaku in halo z davčnim vijakom nad njega.

Kakor smo že v Slov. Gospodarju z dne 12. januarja t. l. pisali, je tako postopanje davčnih uradov nezakonito. Čemu so si davkoplačevalci v Sloveniji, izvolili cenilne komisije? — Ali menda samo za to, da jih imajo na papirju? Davčne oblasti naj skliče cenilne komisije in edino izvoljeni zastopniki ljudstva imajo odločati. Zomra se bo v letu 1922 predpisala dohodnina, ne pa posamezni uradniki. Saj se letos dohodnina ne sme več odmerjati po istem ključu, kot l. 1921. Pri letošnjih predpisih dohodnine je merodajen neobdajljiv znesek čistega dohodka 10.000 K in ne več 4800 K. Tudi vojni davek to leto odpade. Kdo je torej dal davkarjem pravico, kar po Novem letu na podlagi lanskih dohodninskih predpisov davčni vijak tako neopravičeno in neusmiljeno naviti?

Poslanec Slov. ljudske stranke dr. Josip Hohnjec se je na številne osebne in pismene pritožbe, ki so mu bile predložene, pritožil na delegacijo finančne v Ljubljani. Te dni je dobil od delegata dr. Savnika ta-le odgovor:

„Čim je bil objavljen začasni zakon o proračunskih dvanaestinkah z dne 27. junija 1921, s katerim je bil

zvišan davčni minimum na 10.000 K, sem takoj odredil, da se iztirjanje dohodnine za leto 1921 prilagodi novim zakonitim določbam. Z odlokom delegacije z dne 26. julija 1921 št. 71 — 2423-1 sem namreč naročil vsem davčnim oblastvom in davčnim uradom, naj iztirjajo dohodnine za leto 1921 po višini predpisa za prejšnje leto (1920) z ozirom na zvišanje davčnega minima odgode do definitivnega predpisa za leto 1921, ako zadnji predpis s pribitki vred ni presežal svote 300 K; davčni zavezanec, katerim se je zadnje predpisala dohodnina v taki izmeri, so bili po cit. finančnem zakonu predvidoma oproščeni dohodnine za leto 1921, ako se niso njihove pri dobitne razmere izboljšale.

Po določilih začasnega zakona z dne 27. junija 1921 bi odpadlo približno polovica vseh omni davčnih obvezancev, katerim se je l. 1921 predpisal dohodninski davek. Ker se davčni uradi ne ravnaajo po teh zakonitih določilih marveč proti njim, je sedanje iztirjevanje dohodnine gotovo nezakonito. Čudno je, da se je finančni delegat lepo tiho izognil vprašanju o cenilnih komisijah. Gospod narodni poslanec dr. Hohnjec je v svojem pismu z dne 10. januarja naravnost zahteval od finančnega delegata: „... da se temu postopanju takoj napravi konec ter da se dohodnina predpisuje kakor to zahteva zakon, ne pa po poljubni volji uradništva, marveč v soglasju s cenilnimi komisijami“. Na to vprašanje pa g. dr. Savnik ni odgovoril. %

Kaj je našim ljudem storiti? Ako dobiš ček od davkarje in zahtevajo, da plačaš dohodnino za leto 1922, poidi na davkarje in povej tam gg. uradnikom, da pred 1. februarjem 1922 sploh nimajo nikjer pravice zahtevati od koga plačilo dohodnine, ker se je s 1. februarjem poteče 1. četrtletni rok za plačevanje davkov. Od 1. do 14. februarja pa še ima vsakdo pravico se pritožiti proti previsoko odmerjenemu davku. Če pa davčni uradi in druge državne blagajne nimajo denarja, tega pač niso krivi davkoplačevalci, vsaj slovenski ne, temveč sedanja naša vlada, ki tako slabo gospodari, kakor redko katera druga na svetu.

Da ne pišem teh vrst menda iz kaknega strankarskega namena, ampak edino radi tega, ker se ljudem godi velika krivica, kar dokazuje tudi pisava drugih listov. Tako n. pr. piše celo „Slov. Narod“: „Pri nas se v zadnjem času predpisujejo ljudem taki davki, da se ljudje onesveščajo, ko dobijo plačilne naloge. Najbolj čudno pri tem pa je, da je ta davčni vijak

najhujši pri malih ljudeh, ki jedva žive od svojega zasluzka, dočim predpisuje davčna oblast posameznikom, ki so splošno znani stotinski milijonarji na davkih naravnost smešne vsote. Ta davčni vijak čisto nič ne vpoštevaja dejanskih razmer in ki hoče iz malih davkoplačevalcev izprešati več, kakor imajo sploh premoženja, je največja nesreča za našo državo, ker bo polagoma pri nas spravil vse dosedaj še najbolj zanesljive ljudi v širokih slojih našega ljudstva v protidržavni tabor. Opozarjamo državno oblast na to dejstvo, naj za Boga ne prenapenja strun, in je svarimo, ker bi lahko rodilo silno zlo. Napravite konec naravnost blaznim izrodem navijalcev davkov, ki so se razpasili edino in izključno v bedni Sloveniji.“

S temi besedami je „Slov. Narod“ najhujše obsodil demokratsko in samo slojno-kmetijsko stranko, ki sta krivi, da davčni vijak tako neusmiljeno pritiska slovensko ljudstvo vobče in posebej slovenskega kmeta. Ti dve stranki nosita popolno odgovornost za ogromna bremena, ki se v protislovju proti obstoječim zakonom nalagajo na temu kmetu in obrtniku.

Mi pa, ki smo vedno bili na stališču da se morajo davki izenačiti v celi državi in da se gospodarsko slabši Slovečiji ne smejo nalagati največja bremena, opozarjamo naša davčna oblastva in davčne urade, naj pogledajo malo preko Save in Donave, da bodo spoznali in vedeli, kako in kateri davki se tamkaj predpisujejo in izterjujejo. Morda bodo takrat spoznali, kako blazni izgredi navijalcev davkov zadržujejo v naši bedni Sloveniji.

Tem blaznim izgredom mora enkrat biti konec! Do gologa se odredi ne damo! Z vsi odločnostjo zahtevamo, od davčne oblasti, da se pri predpisovanju osebno-dohodninskega davka natanko drži določil zakona. Zakon pa določa, da se brez cenilnih komisij ne sme predpisati dohodninski davek.

Gospodje absolutisti pri davčni oblasti, držite se zakona! Brez cenilnih komisij se ne sme predpisati dohodninski davek. Cenilne komisije imamo. Zakaj jih potiskate ob stran?

V boj proti velekapitalizmu!

Šliha, katero nam nudi naša „osvobojena“ domovina, je žalostna. Karkoli pogledamo — vidimo nezadovoljstvo, ki prekipeva na vseh koncih in krajih. Kmet, posestnik, ječi in stoka pod ogromno težo neznošnih dav-

nih bremen, mala obrt se zvija v svojih težkočah, delavec in nižji uradnik pa se v mestih čedalje bolj pogrezata v morju draginje. Vsi čutimo to mrzlično naraščanje cen; kar si še večeraj lahko kupil v kronah, moraš danes plačevati v — dinarjih, pri vsem tem pa si na milost in nemilost izročen oderuskemu velekapitalu, ki doleča cene po svoji lastni volji. Če si ogleđamo gospodarski položaj našega kmetijskega ljudstva, vidimo, da ni opazovati tistega obnovitvenega dela, ki tino ga po „osvobojenju“ po vsej pravici pričakovali. In to je popolnoma naravno! Davčni vijak, draginja, visoke delavske mezde, vse to je kmeta v zadnjih dveh letih tako utrudilo, da ni mogel misliti na nabavo novega gospodarskega orodja, strojev, prezidovanje gospodarskih poslopij itd. Prišlo je celo tako daleč, da ni mogel naviti sebi in svoji družini niti potrebne obleke in obuvala! Kar je popravil in po dolgem premišljevanju nakupil, je bilo nujno potrebno in ni trpel nikakega odlaganja. Če je pa hotel svoje račune poravnati, si navadno ni mogel drugače pomagati: dvignjal je svoje borne prihranke in lih je težkega srca nosil v davkarje, k trgovcu in obrtniku. V takih razmerah je bilo našemu kmetickemu ljudstvu — vako gospodarsko procvitanje onemogočeno. Tisti, ki so brezsmiselno nalagali kmetu davčna bremena, so rekli: Mi živimo v agrarni državi in kmetijskega staleža je največ. In zato naj plačuje kmet. Ako je lok preveč napet, se zgodi, da navadno — počasi. Naši oblastniki se pa ne zavedajo delokosežnosti svojih pretiranih zahtev in zato se naj ne čudijo, če se bu nek kmet god ogromnim bremenom — zrušil.

Velekapital se organizira.

Ako prideš dandanes v naša slovenska mesta, opaziš na vsakem vogalu kako banko. Pred vojno so n. pr. v Mariboru obstojale samo tri banke, danes jih šte,emo v tem mestu že 5, in prav kmalu jih bo 10. Kaj pomeni to? To so zunanja, vidna znamenja organiziranega velekapitala. Banke nastojajo, kakor gobe po dežju. In vsaka oarodna podružnica, ki se pojavi v naših mestih, je nova pijavka, ki izsojava iz gospodarskega telesa našega ljudstva vse tisto, kar mu je za ugovaran razvoj najbolj potrebno: njegove srčno kri. Kruti velekapitalizma je ozna nobenih ozirov. Če treba — in na žalost se to dogaja — se ta velekapital odeva v vse mogoče barve. In v narodne, samo da pride do svojih ciljev. Res je sicer, da se širi in utaja velekapital tudi v ostalih državah

Laklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

XXIII.

Gunnov čoln je bil sicer zelo lahek in kakor nalašč narejen za lanta moje vel'kosti in teže. Ampak muhast je bil de skrajnosti. Krmaril in veslal sem kolikor sem hotel, vedno je šel — svoja pota in se sukal na vse mogoče strani. Celo Ben Gunn mi je pozneje priznal, ka je njegov čoln de „trmast in svo eglaven, dokler ne poznaš njegovih muh.“

In njegovih muh seveda nisem poznal. Plul je vse drugam, le tja ne, kamor sem hotel jaz.

Moja sreča je bila, da me je oseka nesla seboj, tem hitreje, čim dalje sem rišel ven na morje. Pomagal sem si še z veslanjem in ni bilo dolgo, pa sem trčil ob ladjo pri njenem zadnjem delu.

Poiskal sem sidrovo vrv. Napeta je bila kakor tetiva na loku, tako močno je pod vplivom oseke ladja vlekla za sidro. Krog n enega trčil sem na žuborela voda kakor v gorskem potoku. Enkrat bi krepko poteg-

nil z nožem — in „Hispaniolo“ bi odnesla oseka v nočno temo —.

Pa spomnil sem se, da je napeta sidrova vrv, ako je hipoma prerežeš, nevarna, kakor zdijvan konj. Če bi jo sedajle presekal, bi sunila čoln in me vrgla kdove kam po morju —.

Moj načrt je bil neizpeljiv. Opustiti bi ga bil moral, da mi ni prišel na pomoč srečen slučaj.

Lahni večerni jugozapadnik se je po noči izprevrigel v krepke veter. Se sem gremišljeval, kaj mi je storiti, ko čutim, da vrv v kaj pesti popušča. — Veter je gnal ladjo proti oseki in ni več vlakla s toliko silo za sidro.

Držeč se z eno roko za vrv, sem z drugo poiskal nož, si ga z zobmi odpril in počasi prerezoval debelo spletnino, dokler ni visela ladja le samo še na dveh tankih plemenih. Nato sem sedel in mirno čakal, da prerežem tudi nje, kadar bi napetost še bolj popustila.

Hripavi glasovi so doneli iz kabine. Do tedaj nisem pazil nanje, ker sem bil preveč zamišljen v svoje delo. Ko pa sem mirno sedel v čolnu, se mi je zbudilo zanimanje zanje.

Dva sta bila v kabini. Po glasu sem spoznal čolnarja Izraela Hands.

Njegov tovariš je bil moj prijatelj od sinoči, tisti z rdečo šepico. Oba sta bila pijana. In še sta pila, ker pravkar je eden izmed njiju odprl okno in z odurno kletvico vrgel nekaj ven v morje. Zdelo se mi je, da je bila prazna steklenica.

Pa nista bila samo vinjena, tudi hudo v laseh sta si bila. Kletvice so padale kakor toča in zdajpzdaj sta se tako divje razpalila, da sem vsak čas pričakoval krvavega pretepa. Pa vsakokrat sta se spet pobotala in giasovi so se za nekaj časa pomirili, dokler ni prišlo do novega izbruha.

Na obali je žarel ogenj, pri katerem so taborili u orniki. Nekdo je pel tivjo, otožno pesem z breščočim glasom.

Nov sanek vetra je prišel od jugozapada, zolet se je „Hispaniolo“ — pomaknila bliže sidru. vrv je popustila — in z enim samim krepkim udarcem som presekal zadnje vezl med ladjo in sidrom —.

In oseka je pograbila „Hispaniolo“, zaplula je in počasi odplula v nočno temo —.

Moj čoln de je butal ob ladijske steno, vsak trenutek sem pričakoval, da se bo prevrnil. Zastonj sem se trudil,

da bi ga odrinil od ladje, tesno se je držal in plaval z njo. Edino, kar sem mogel storiti, je bilo, da sem počasi drsal ob steni proti zadnjemu koncu ladje.

Pri tem mi je prišla pod roko vrv, ki je visela od krova. Pognobil sem jo, sam ne vem zakaj.

Radovednost mi ni dala miru. — Kaj ko bi splezal po vrvi in si priveščil pogled skozi okno kabine —?

Prijel sem za vrv, se potegnil z rokami kvišku, više in više —.

Eden sam pogled mi je bil zadostni, saj tudi nisem smel dalje ko za trenutek viseti v tej nevarni višini.

In kaj sem videl pri svitu motno brleče, gugaajoče se kabinske svetilke?

Čudno se mi je zdelo, da stražnika — kajti za stražo ju je pustil Silver na „Hispaniolo“ — še nista opazila, kaj se godi z ladjo.

Pa kako bi tudi —.

V besni, smrtni borbi je držal — drug drugega za vrat, njune oči so bile izbuljene od pijanosti in togote, njuna obraza krvavordeča in zabuhla.

Dovolj sem videl —.

V hipu sem zdrknil po vrvi nazaj in bil spet v čoln de, ki je še vedno

Evrope, pomisliti pa je treba, da se je velekapital polotil brezobzirnega izkoriščanja samo tam, kjer je imel opravka z nevednim in slabo organiziranim ljudstvom. Velekapital je danes čista surova sila, ki določuje svetovni politički neizprosno zamišljene smernice. Nagibi, ki ga vodijo, so: pohlep, razbežljivost in brezprimerna lakomnost po novih možnostih izkoriščanja. Velekapital je vrgel procvitajoče narode v krvavo kopel, velekapital je v štirih sedmih grozno svetovne vojne s salonske zlobe daroval na fisoče in stotisoče mož, mladeničev, žen in nedožitni otrok, velekapital je po končanem krvavem plesu premaganim narodom postavil sesalne cevi na sleherno žilo in velekapital se ne miruje, postavlja si je mnogo novih, še bolj umazanih ciljev! Tri leta se že prerekajo predstavitelji svetovnega velekapitala glede obnove porušenega sveta in še do današnjega dne niso prišli do končnih zaključkov. Zakaj? Ker njih vplavalec ni našel na nobeni konferenci pravega zadovoljstva.

V naši državi imamo veliko neuknega, da se bolje izrazimo: nepismenega ljudstva. Slovenci smo, hvala Bogu, v tem oziru še na najboljšem. Pri Hrvatih se razmere vidno boljše, najslabše pa je na žalost v osrčju države — v Srbiji. Zato je srbski velekapital, kolikor ga je bilo in v koliko se je vezal z inozemskim, posebno francoskim, najbolj kritikal na ravnega srbijskega kmeta, na mašega človeka. Kar je uganjala belgrajska „porodica“ (rodbina; to je običajni izraz za velekapitalistične pijavke srbskega ljudstva) s srbijskim zemljoradnikom, to je na Hrvaškem v istem smislu delala zagrebška čifutarija. V naši Sloveniji se židovska zalega nikdar ni mogla prav ukoreniniti. Odgovor je lahek. Zadruga misel je pri Slovenceh našla odmeva. Oderuštvo v pravem pomenu besede nam je bilo pred vojno neznano. Slovenski obrtnik in trgovec, ki sta si z lastno močjo in z lastnim trudom ustvarila svojo bodočnost, sta se le nekoliko zavedala svojega pokolenja in nista pozabila, da sta sinova kmetijskih staršev. Zato sta bila povprečno solidna in oderuštvo v židovskem smislu jima je bilo tuje. Danes je vse to drugače. V novi državi se je velekapital okorenistil: 1. z neurejenimi razmerami v preobratu, 2. z narodnim oduševljenjem ljudstva. Velekapital je našel in podpihoval narodno razpoloženje širokih ljudskih plasti, sam pa je na njih izdeloval jeklene verige, s katerimi jih je kmalu nato začel privezovati ob stebre svojih templjev — bank, delniških in komanditnih družb. In te verige se čedalje bolj in bolj oklepajo gospodarske neodvisnosti našega ljudstva. Nevarnost, ki nam preti, je velika in zato je resno treba premišljevat o načinih in sredstvih, s katerimi se bodo zatirani in teptani vrgli proti sovražnemu velekapitalu.

Kje je pomoč?

Stara prislovica pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.“ Kako modri so bili stari ljudje, ki so izrekli te besede, uvidevamo šele sedaj,

ko nas tarejo razne nevolje in nadlogel! Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Kadar pridejo volitve, pomisli dobro in previdarno, komu boš povrt svoje zaupanje. Ne poslušaj raznih političnih evangetistov, ki se bodo želeli vcediti samih lepih obljub. Veruj le tistim, ki bodo malo obljubljali in so vse življenje poprej posvečevali stvarnemu delu za blagor splošnosti. (Upriliki volitev si lahko sam pomagal. Če boš volil poščno, načelno politično stranko, bo prišla državna uprava v oštene roke. Ne pričakuj pa čudežev, saj veš, da niti Bog ne more vsam ljudnem ugoditi. Bodi pa uverjen, da je poštena parlamentarna večina (današnja večina v našem parlamentu je gnila) ona je sokriva vseh slabih razmer v državi; op. ur.) edino sredstvo, s katerim se zamore ljudstvo uspešno boriti proti velekapitalu.

Združite se v zadrugah!

Dugo sredstvo, drugo orožje, ki ga ho treba sukati, ako se bomo hoteli otrestiti kvarnega in razkrojevalnega vpliva velekapitalizma, je zadrugaštvo. Organizaciji velekapitala moramo zoperstaviti organizacijo ljudskega premoženja. Kmet, obrtnik, delavec, vsi se morajo združevati v svojih organizacijah. Organizacija je sicer nekaj brezdušnega, je neko opičje posnemanje, toda, kako se hočete boriti proti velekapitalu, ki vas ravno s pomočjo svoje sijajno izvedene organizacije tisti ob tla in vam ne dopušča gospodarske svobode? Zato pa pravim: Ustanavljajte zadrug, kjer jih še nimate, in ne pustite umirati tistih, ki že obstojajo.

Cim več takih malih zadrug, pa bodisi da so to: nabavljalne, virovne, denarne, gospodarske itd. — bodo sprejemale naše Zadrugne in Gospodarske zveze v svoje okrilje, tem lažje bodo nastopale proti izkoriščevalcem človeške družbe. Ne nosite denarja v banke, temveč v vaše posojilnice. Posojilnice so zadrugne naprave in služijo boju zoper velekapital. Kupujte svoje potrebščine pri drugih, kjer dobiti kot člani ceneje in s tem vplivate na zniževanje cen. Prodajajte svoje poljske pridelke, žirvine itd., preko zadrug, in spekulativni mešetarji vas ne bodo guli ter se debelili na račun vašega truda.

Rad priznavam, da so težkoče, ki ovirajo razvoj našega zadrugaštva, velike. S posojilnicami, torej denarnimi zadrugami, se gre; uradni prostori so lahko v cerkveni hiši, župnišču ali kaplaniji. Navadno zadostuje mala sobica s pisalno mizo in železno blagajno. Drugače je glede konzumov (nabavljalne zadrug). Tu je treba pri mernih prostorov za prodajalno in skladišča. Isto je z gospodarskimi zadrugami, ki ne morejo nakupovati poljskih pridelkov, če nimajo obširnih skladišč. Toda v naših velikih vaseh, posebno ob žel. proci, in trgih bi se vendarle lahko dobilo kakšna gospodarska poslopja, ki bi se v ta namen uredila. Ponekod jih seveda nimajo in s tem je treba računati.

Kadarko bo slovensko ljudstvo na lastni koži začutilo, da mu gre za gospodarski obstanek (in ta čas je že

blizu!), bo moralo vse svoje neorganizirane stanove poklicati v vrste svojih gospodarskih organizacij. Zadrugaštvo ne vrši samo gospodarskih nalog. Zadrugaštvo je poleg socialne zakonodaje edino sredstvo, s katerim bo mogoče zaježiti socialno bedo, po manjkanje in ubožstvo. Poglejte si Dansko, Švedsko, Norveško, in prepričajte se boste, da v teh deželah s svojim razvitim zadrugaštvom, visoko nabrazbo nizkih slojev, ni tistih v nebo vpijočih razlik med posedujočim in revnim razredom, kakor pri nas! Zganite se pravočasno, kajti kazalec se približuje 12. uri in gospodarska neodvisnost nas vseh, ki tvorimo slovensko ljudstvo, je v nevarnosti. Pomagajmo si sami in Bog nam bo pomagal!

M. G.

Bratje, nikar!

Ljubljanski list „Slovenski Narod“ je v svoji številki z dne 13. I. m. objavil članek „Davčni vijak“ v katerem obsoja krivično predpisovanje davkov. Članek se glasi sklepno: Ta davčni vijak, ki ne upošteva dejanskih razmer in ki hoče iz malih davkoplačevalcev izpreštati več, kakor ima sploh premoženja, je največja nesreča za našo državo, ker bo oblagodna pri nas spravi vse dosedaj še najbolj zanesljive elemente v proletovalni tabor. Opozoriamo državno oblast na to dejstvo, naj za Boga ne prenačenja strun in jo svarimo, ker ta lahko rodi silno zlo. Napravite konec naravnost blaznim izgredom na davce davkov, ki so se razpahljati in izključno v bedni naši Sloveniji.

Dobro, da se „Slovenski Narod“ brambo naše bedne Slovenije, samo bojimo se, da je njegov rešilni klic prišel že prepozno in bo ostal glas vijočega v puščavi. Temu svarila na državno oblast bi mi dodali še drugo in sicer ne le v obrambo Slovenije — ampak v zaščito naše celokupne ujedinjene domovine Jugoslavije.

Kakor znano, so v Beogradu sestavili podrobni načrt ljudskošolskega zakona za celo državo. Prosvetni odtor ga že pili in bo prišel v doglednem času pred zakonodavno skupščino. V tem zakonskem načrtu je predvideno, da bodi srbohrvaščina učni jezik na vseh ljudskih šolah v državi.

Bratje, tega nikar; Mi vas ljubimo, kakor ljubimo tudi našo skupno domovino, toda pustite nam to, kar je tudi vam sveto, pustite nam naše narodne svetinje. Naj ne bo med nami ujedinenimi tremi rodniimi brati notnemu odkazana usoda pastorka, naj nobeden brat ne vzbuja spominov na brezčutno mačeho staro Avstrijo, podajmo si roke kot enakopravni bratje, ki stanujemo v skupni rojstni hiši — vsak si pa naj svojo sobico opremi po svojem okusu in naš skupni dom bodi dom sreče, bo nerazrušljiva trdnjava, ki bo odbila vsak naskok sovražnika. Mi Slovenci se bomo radi učili vašega narečja, bomo radi srkali krepilo iz vaše z junaštvom prepočene književ

plul tesno ob ladijski steni. Zafisnil sem oči, da bi se navadil na temo, in sem legel na dno čolna.

Hitreje in hitreje je plavala „Hispaniola“ in njen mali spremeljivalec z njo. Ze smo bili v eni vrsti z ognjem na obali in nevdružno nas je nesel tok proti jugu.

Kar se zaguga ladja in se zasuže skoraj za četrty kroga. Obenem zadonijo divji glasovi na krovu in koraki zaropčejo na stopnicah kabine.

Pijanica sta končno opazila nesrečo —

Tesno sem se stisnil na dnu čolnice in priporočil svojo dušo stvarniku. Vsak trenutek sem pričakoval, da odeta ladja in čoln treščila ob skalo in se razbila — in konec bo mojega potovanja —

Ure in ure sem tako ležal. Gorincoj, sem in tja so me gonili valovi — zdajpazdaj me je oškropilo morje, utrujenost se me je lotevala, brezdušna otopenlost je legla name, in končno me je objel spanec in zaspal sem v guga-jočem se čolnici in sanjal o domu in o materi —

XXIV.

Svetel dan je bil, ko sem se prebudil.

Moj čolnič je plaval ob jugozapadnem rtu otokovega. Solnce je že stalo precej visoko, pa zakrival ga je še „Daljnogled“, ki je na tej strani otoka v navpičnih stenah strmo padal v morje.

Komaj četrty milje sem bil od obale in mislil sem si najprvo, da ne bo težko priti na suho.

Pa izgledalo je drugače! Jugozapadno obrežje je bilo skalnato in strmo in divje so se zaganjali valovi ob pečine. Če bi si bil upal tu blizu, zdrobili bi me bili, in če bi bil tudi prišel do obrežja, bi se bil zastonj trudil ob strmih čerch navzgor.

Pa to še ni bilo vse;

Na gladkih obrežnih stenah sem zagledal velike, mastne živali, leno so lžale na solneu in zdajpazdaj je katera z glasnim truščem planila v vodo in skale so odmevale od njihovega lajanja.

Fozneje sem zvedel, da so to morski Levi in da nikomur ne storijo nič žalega. Toda v tistem trenutku so mi čudne živali naredile tolik strah, da bi za nobeno ceno ne bil šel na suho, tudi če bi bilo obrežje dostopnejše.

Rahel, pa stalen veter je pihal od juga. Razen tega je tekla močen mor-

ski tok krog južnega rta otokovega in se na zapadnem obrežju obrnil severu. Ni mi torej bilo treba druga-ko prepuštili se vetru in morju, pa sta me nesla na sever. Tam se mi bo, tako sem sodil, gotovo ponudila ugodnejša prilika, da pridem na suho.

Čudil sem se, s kako lahkoto je obvladal čolnič tudi velike valove. Malo je poskočil in zaplesal, pa je bil preko takega sinjemodrega, belo ovenčanega brega globoko spodaj v dolini med dvema valima.

Poskušal sem vestati. Pa komaj sem se ganil, že je izgubil čola ravnotežje, veliki vali so pljusknili nanj in ga zalili, mene pa vsga premočili.

Ni bilo druge pomoči — mirno sem moral obležati na svojem mestu in se prepustiti usodi.

Strah me je bilo, pa poguma ničem izgubil. Izplal sem s klobukom vodo iz čolna, nato pa opazoval, kako se je delal pot med valovjem.

Kakor hribi na celini, tako tudi ti vodni bregovi niso bili povsod enako visoki. Strmi vrhovi so na njih menjevali s prelazi, ravniciami in dolinami. Sam sebi prepuščen si je čolnič iskal svojo pot čez take prelaze in se izogibal strminam in grebenom.

mosti in vašega bajnega junaštva, to da rotimo vas, ne delajte sile, kajti sila rodi srd in odpor, enakopravnost pa rodi vzajemnost, ljubezen in moč, kar je prvi in glavni predpogoj za zdrav razvoj vsake države.

Viničarji in kuhanje žganja iz tropin.

O žganjekuhi je izšla uradna kraljica, ki prinaša navodila o prosti žganjekuhi za viničarje. Dotični odstavek ponatiskujemo:

I. Zakonodajni odbor je sklenil, da ne plačuje trošarine tudi za onozganje, ki ga kuhajo obdelovalci vinograde (viničarji) iz vinskih tropin, pripadajočih jim kot del zasluzka, ki stanujejo na posestvu lastnika vinograde in če porabijo skuhano žganje le za svojo lastno potrebo. Cas za kuhanje žganja, ki se dovoli vinogradniku (lastniku vinograde) in viničarju (obdelovalcu vinograde) pa skupno ne more biti daljši, nego pripada vinogradniku po številu njegove družine. (G. d. p. d. 29. 11. 1921, št. 19.647; G. m. I. L. 13. 12. 1921, št. B III. 23-162.)

II. Glede prijave in zatrosarinjenja žganja, ki se je skuhalo trošarjne prosto za domačo potrebo, a se namerava dati lastniku žgalne priprave kot odškodnina za to, ker je posodil kotel, veljajo ta le določila:

1. Zatrošariniti se mora količina (število litrov) žganja, ki se bo oddala lastniku kotla. Ta količina bo pavedno v naprej znana, ker se pogodilata proizvajalec žganja in lastnik žgalne priprave že v naprej, kolika bo odškodnina za izvesten čas (izvestno število ur), ko se bo kuhalo žganje ali pa za vsak kotel vsako polnitev drozge, ki se bo skuhala. Če se pogodi odškodnina po številu polnitev, se ugotovi to število po količini pripravljene drozpe.

Če osumi finančna kontrola, da se ni prijavila dejansko pogojena količina žganja, je njena naloga, da stvare preišče in ugotovi, kolika je dejanska količina žganja, ki se je dala lastniku kotla. Če se dokaže, da se je dala večja količina, nego je bila prijavljena in zatrosarinjena, ali pa, da od dana količina sploh ni bila prijavljena, se postopa po točki 135 člena 118 troš. prav. (zaradi tihotapljenja).

2. Ker se mora vložiti prijava in plačati trošarina vnaprej, ko se še ne ve, koliko bo dejanska jakost izdelanega žganja, se mora vzeti za podlago odmere trošarine povprečna jakost žganja s 25%. Trošarina znaša torej po 20 K (5 dinarjev) za vsak liter od danega žganja, t. j. po 20 dinarjev za hektolitrsko stopnjo alkohola.

3. Prijavo vložiti in trošarino plačati mora proizvajalec žganja in ne morda lastnik kotla.

4. Prijava se mora vložiti pisemenpa navadnem papirju, enako kakor prijava o prodanih količinah žganja po točki 75. člena 116, troš. pr.

5. Če se odškodnina ne daje v žganju, temveč v kaki drugi protitvstugi, ni povoda za postopanje finan-

„Dobro“, sem pomislil, „pa bodem pustil čolnico, naj gre svojo pot! Na ugodnih mestih pa mu pomagam z vestanjem proti bregu!“

Rečeno storjeno, Mirno sem ležal v čolnu, se naslanjal na komolce, opazoval morje in skušal od časa do časa s lahkim udarci vesla dati čolnu smer proti obrežju.

Počasi je slo, pa slo je. Bliže in bliže mi je prihajalo obrežno skalovje in zeleno drevje in računal sem, da se mi bo posrečilo priti na suho pri prihodnjem rtu.

In skrajni čas je bil zame. Solnce je žarelo z neba, vroče je bilo, sluzna morska voda se mi je sušila po obrazu in na ustnicah, — silno me je žejalo. In zelenje in bregovi, ki so mi bili tako blizu, so še povečavali moje muke.

Približal sem se rtu, da bi bil skoraj lahko skočil na skale — pa me mojo nesrečo je bil tok močnejši nego jaz, — zanesel me je mimo —

Obupaval bi bil, da me ni v tistem trenutku zamotil nov, nenavaden pri-zo —

Ko me je zasukal fok krog rta proti severu, sem zagledal pred seboj „Hispaniola.“ (Dalje prihi.)